

III

GÜZELLİKLE KONUŞMAK

«Nâsa güzel söyleyin.» [1]

— Âyet —

I — Medeniyet icaplarından biri de herkese karşı terbiye ve nezaketle muamele etmek ve güzellikle söz söylemektir.

İnsanî haklarda herkes biri birine müsavi olduğundan hiç bir kimsenin diğer bir kimseye yüksekten konuşmaya hakkı yoktur. Hiddet zamanında bile kötü söz söylemek hakkı kimseye verilmemiştir. **Peygamberimizin** hiç bir zaman hiç bir kimseye bir defa bile ağır söz söylememiştir. On yıl hizmetlerinde bulunmuş olan sahabeden **Enes'e** bu müddet içinde bir defa bile «üf..» diye can sıkıntısı göstermemiş ve «Nicin bunu böyle yaptın?..» veya «Bunu böyle yapmamalı idin..» diye onu muahaze etmemiş ve bir ağırca söz söylememiş idiler. [2] Kalben hoşlanmadıkları kimselere karşı da güzel muamele buyurur ve onlar ile de güzel güzel konuşurlardı. [3]

[1] وقولوا للناس حسنا الآية 2×83

[2] خدمت النبي صلعم عشرين فاقال لي اف ولام صنعت ولا الاصنعت. صحيح البخاري كتاب الادب

[3] ان رجلاً استأذن على النبي صلى الله عليه وسلم فلما رآه قال يئس اخو العشيبة ويئس

ابن العشيبة فلما جاس تطلق النبي صلعم في وجهه وانبسط اليه فلما انطلق الرجل قالت له عائشة يارسول الله حين رأيت الرجل قلت له كذا وكذا ثم تطلعت في وجهه وانبسطت اليه فقال رسول الله صلعم يا عائشة متى عهدتني فجاشا ان يئس الناس عند الله منزلة يوم القيامة من تركه الناس اتقاء شربه. صحيح البخاري- كتاب الادب.

Hayatlarında kendilerinden istenilen hiç bir şey için hiç bir kimseye karşı menfi cevap vermemişlerdir. [1]

Yehudilerin, her zamanda olduğu gibi **Peygamberimiz**in zamanlarında dahi kendilerine karşı tevriyeli ve ihamlı sözlerine asla mütecevizane cevap vermezlerdi. [2].

II --- Bir hadiste: **Allaha** ve âhiret gününe iymanı olan kimselerin, söylerlerse hayır söylemeleri ve yahut susmaları [3] emir buyrulmuştur. İnsanın, **Allah'a** inanmasında samimi ve sadık olduğunun delili bulunan, **Allah** yolundaki her nevi fedakârlıklara sadaka denilmiş ve iyiliklerin de birer sadaka olduğu ve her müminin kendi hal ve şanına göre sadakası olacağı **Peygamberimiz** tarafından beyan buyrulmuştur. Hal ve vakti müsait olan müminler; **Allah** yolunda mallarından fedakârlıklar yaparak sadaka verirler; onların bu fedakârlıkları **Allah'a** inanmalarının delili ol-

[1] ما سئل النبي صلعم عن شيئي قط فقال لا . صحیح البخاری - کتاب الادب

ما قال لا قط الا في تشهده لولا التشهد لم تسمع له لالا

حسان بن ثابت

[2] Bir gün yanlarında **Aişe** valdemiz de bulunuyorlarken Yehudilerden bir kaç kişi **Peygamberimizin** huzurlarına girmiş ve selâm yerinde ölüm manasına gelen (sam) kelimesile selâm vermişlerdi. **Peygamberimiz** de mutadları vechile (ve aleyküm) buyurarak Yehudileri, vermiş oldukları şeye iştirâk ettirmiş ve verdiklerinden onlara red ve iade buyurmuşlardı. Bu nüktenin farkına varmamış olan **Aişe** validemiz, kızarak onlara: «ölüm ve farkına varmamış olan **Aişe** validemiz, kızarak onlara: ölüm ve lânet size olsun.» demiş ve **Peygamberimize** dönerek: «yâ Resulâllah! Ne söylediklerini işitiyor musunuz?..» diye hitapta bulunmuştu. **Aişe** valdemizin **Yehudilere** karşı bu tecavüzünü hoş görmeyen **Peygamberimiz**: «yâ **Aişe** sen de benim onlara iade ettiğimin ne olduğunu bilmiyor musunuz?.. **Allah** her işte rıfk ile muameleyi sever...» buyurdular.

صحیح البخاری - کتاب الادب

[3] من كان يؤمن بالله واليوم الآخر فليقل خيراً أو ليصمت . صحیح البخاری - کتاب الادب

makla sadakadır. Ellerinde servetleri bulunmayanlar, iş görerek kazandıkları paradan tasadduk ederler. Buna kudreti olmayanlar, yardıma muhtaç olanların yardımına koşarlar, bu da sadaka olur. Bu meyanda güzel bir sözün de sadaka olacağı bildirilmiştir [1].

Diğer bir hadiste: «Güzel söz, size cennetin kapısını açar.» [2] buyurulmuştur.

Bu sözlerimizin başına aldığımız veçhile **Kur'anda**, her kime olursa olsun güzel lâkırdı söylemekle emr olunmuş bulunuyoruz. **İbni Abbas** da: «Sana her kim -velev mecusi de olsa- selâm verirse onu karşılıksız bırakma. Çünkü **Cenabı Hak**: (Size bir selâm verilirse onun karşılığında daha güzelile selâm verin. Veya o selâmı aynile iade edin.) [3] buyurdu.» demiştir.

İsa peygamber, yanından geçen bir hınzıra: «Selâm ile git.» demiş ve bunu hoş görmeyip soranlara: «Dilimi kötü söze alıştırmak istemedim...» buyurmuşlardır.

III — Bu bapta şu da söylenmek gerektir ki söz söylöyen kişi sesini herkesin sesinin üstüne yükseltmemeli ve üst perdeden konuşmamalıdır. Aynı zamanda sözü herkesin anlayacağı tarzda söylemelidir.

Lokman peygamberin oğluna olan nasihatları cümlesinden olarak «Sesini çok çıkarma..» dediği **Kur'anda** mezkûrdur. [4]

[1] على كل مسلم صدقة قالوا فان لم يجد قال فيعمل بيديه فينتفع نفسه ويتصدق قالوا فان لم يستطع او لم يفعل قال فيمن ذا الحاجة الملهوف قالوا فان لم يفعل قال فيأمر بالخير او قال بالمعروف قال فان لم يفعل قال فيمسك عن الشر فانه له صدقة باب طيب الكلام وقال أبو هريرة عن النبي صلعم الكلمة الطيبة صدقة. صحيح البخارى - كتاب الادب

[2] يمكنكم من الجنة طيب الكلام. رواه الطبرانى في الاوسط

[3] واذا حيتيم بحية فحيوا باحسن منها أو ردوها الآية 4×86

[4] واغضض من صوتك الآية 19×31